

1899-1919; — G. KALFF, *Geschiedenis der Nederlandsche Letterkunde*, dl. III, 1907, 194-196, 266, 564; — A. DE GHELLINCK D'ELSEGHEM VAERNEWIJCK, *Inventaire des archives du château d'Elseghem*, 2 dln., 1916-19 met schriftelijke aanvulling van Dr. C. WYFFELS uit 1952; — J. VAN MIERLO, *Geschiedenis der Letterkunde der Nederlanden*, dl. II, 1939, 227-228; — E. ROMBAUTS, *Geschiedenis der Letterkunde der Nederlanden*, dl. III, 1945, 97-98; — E. DE BOCK, *De Nederlanden*, 1963, dl. I, 132; dl. II, 86; dl. III, 30, 120; — F. VANDERHAEGHEN, in: *Bibliotheca Belgica*, heruitgave dr. M. Th. LENGER, dl. V, 1965, 405-415; — H. VAN NUFFEL, Marcus van Vaernewijk (1518-1569) en zijn kroniek over de Beroerliche Tijden, in: *Standen en Landen*, dl. XI (1966), 113-145; — W. WATERSCHOOT, Lucas d'Heere en Marcus van Vaernewijk voor het Lam Gods, in: *Rederijkersstudien III*, 1967, 59-68; — H. VAN NUFFEL, Gillis de Meyere, pastoor van Vinderhoute en martelaar voor de Hervorming, in: *Vereniging voor de geschiedenis van het Belgisch Protestantisme*, serie IV, afl. 10 (1967), 440-450; — ID., Lamoraal van Egmont, 1968; — ID., De opstand van de Nederlanden in de literatuur, in: *Opstand en Pacificatie in de Lage Landen*. Gent, 1976, 241 en 147.

H. VAN NUFFEL.

VANDAMME, Gustaaf, architect.

Geboren te Gent op 19 aug. 1870. Zoon van Edouard en Joséphine de Keuckeleire. Huwde in 1903 met Marie van Couillie. Zij hadden drie kinderen: Max, Rudolf en Hermine. V. woonde te Oostende achtereenvolgens in de Christinastraat 114 en de Koninginnelaan 43 en 36. Overleden te Oostende op 6 okt. 1938.

V. deed architectuurstudies aan de Kon. Academie van de Tekeningen-, Beeldhouw- en Bouwkunde te Gent. Hij ontving er een opleiding geschoeid op eclectisch-academische leest. Zijn hele leven lang zou V. het eclectisme en meer nog, de neostijlen trouw blijven. Hij was dus allesbehalve een bouwmeester zoekend naar vernieuwing, maar een typisch vertegenwoordiger van de traditioneel gerichte architectuur onder Leopold II en Albert I. V. behaalde zijn eindexamen in sept. 1894. Anno 1895 trad V. als tekenaar-architect in dienst van de stad Oostende. Hij werkte er samen met architect Raoux onder de leiding van stadsingenieur A. Verraert. In maart 1899 werd V. definitief benoemd als „dessinateur 1° classe”. Nog in 1895

won V. de „Grote prijs van België der buitengewone architectuurwedstrijd uitgeschreven door de Kon. Maatschappij der bouwmeesters van Antwerpen” met een groots ontwerp voor een Kon. Muziekconservatorium. In 1900 werd V. aangesteld als lid van de Kon. Commissie voor Monumenten en werd hij benoemd als professor lineair tekenen aan de Oostendse Ecole Industrielle. In dienst van de stad Oostende stond V. in voor tal van indrukwekkende bouwkundige verwezenlijkingen: de overdekte Vleesmarkt (1902-1903) (verdwenen); het Politiebureau van de Hazegraswijk in fantasierijke neo-Vlaamse renaissancestijl (1904-1905) (verdwenen); het Dekanaal huis hoek SS. Petrus & Paulusplein-Dekenijstraat (verdwenen); de H. Hartkerk (1912-1927) in neoromaanse stijl en daarbij aansluitend de pastorie van die kerk (H. Hartplein, 10); de restauratie en vergroting van de kerk O.L.V. ter Duinen te Mariakerke bij Oostende (1929-1937); de Sint-Antoniuserkerk (Oostende/Opex) (1931-1937) in een modernere, romaans geïnspireerde stijl; het stadslaboratorium en de ontsmettingspost (Mercatorlaan) (samen met A. Verraert); het ontwerp voor de aanleg van de Tennis-Court in de Koninginnelaan-Prinsenlaan.

V. werkte ook voor de gemeente Middelkerke: de plannen voor het Middelkerkse gemeentehuis zijn van V. (1921), evenals die voor de vergroting van de kerk aldaar (1931-1933).

In privé-opdracht leverde V. de plannen voor enkele hotels, herenhuisen en villa's. Het „Résidence Hotel” in de Prins Boudewijnstraat-Kaaistraat (verdwenen); te Middelkerke het huis van burgemeester Van Wallegem (Leopoldlaan-Van den Heuvellaan) en de villa van baron Pierre de Maere d'Aertrycke te Wijnendaele zijn hier voorbeelden van.

Daarnaast zijn van V. ook tal van onuitgevoerde projecten gekend: plannen voor het Vredespaleis te Den Haag (1906) (tentoongesteld in het Driejaar-

lijks Salon 1907 te Brussel); voor de urbanisatie van de straten rond het Marie-Joséplein te Oostende met Justitiepaleis en Thermae (1908) (bewaard in het Heemkundig Museum, Oostende); plannen voor de Thermae in het Leopoldpark (1912); voor de urbanisatie van de gronden op het te dempen Derde Handelsdok (1912); voor de urbanisatie van de wijk Koninklijke Villa en Gaanderijen en tenslotte plannen voor de bouw van een groot complex in barokstijl dat gerechtshof, bibliotheek, archief en musea zou omvatten (1928). In deze plannen toonde V. zich vaak een geniaal urbanist met oog voor monumentale, barokke effecten en indrukwekkende perspectieven. Daarbij bleef hij steeds de laat-19e eeuwse vormtaal — eclectisme & neostijlen — trouw.

In 1935 ging V. met pensioen na een welgevulde loopbaan.

Een portretfoto van V. is afgedrukt in het Oostends heemkundig tijdschrift *De Plate* van oktober 1977.

Lit.: Le palais des Thermes, in: *Le Littoral*, 23 maart 1912; — L'aménagement du troisième bassin, *ibid.*, 11 jan. 1913; — La disparition du Palais Royal. Le plan d'aménagement de M. l'architecte Van Damme, in: *Le Carillon*, 19 aug. 1926; — C. LOONTIENS, Ostende monumentale et pittoresque. Oostende, 1931; — Y. VYNCKE, Oostende in oude prentkaarten. Zaltbommel, 1971; — N. HOSTYN, Leven en werk van architect Gustaaf Vandamme (1870-1938), in: *De Plate*, 6, 10, okt. 1977, 3-17; — N. HOSTYN, Architect Gustaaf Vandamme. Zijn Thermae-plannen, *ibid.*, 6, 11 nov. 1977, 9-15; — D. FARASYN, Het Mijjnplein te Oostende, in: *Ostendiana III*, Oostende, 1978, 41-60.

N. HOSTYN.

VANDERMEULEN, Paul, legeraalmoezenier en kloosterling.

Geboren te Bree op 2 maart 1893 als zoon van Gerard, dr. in de geneeskunde, en van Leonie Goossens. Hij overleed in het ziekenhuis te Neerpelt op 30 mei 1975.

V. deed humaniorastudies aan het St.-Michielcollege van Bree; tot voorbereiding van het priesterchap, studeerde hij wijsbegeerte aan het Klein Seminarie te St.-Truiden en theologie aan het groot Seminarie te Luik. Hij

promoveerde tot doctor in de thomistische wijsbegeerte aan de K.U. Leuven. In 1914 werd hij, als vrijwilliger, ingelijfd bij het leger. Hij werd tot diaken gewijd te De Panne (1915) en tot priester te Chartres (1916). Hij werd eerst benoemd tot leraar in de wijsbegeerte in het klein Seminarie te St.-Truiden en werd als kloosterling-trappist opgenomen in de St.-Benedictusabdij van Achel (15 sept. 1932).

Bij de aanvang van de oorlog in aug. 1914 vervoegde V. zich bij het leger als vrijwilliger. Hij werd ingedeeld als brankardier in de ambulance van de derde divisie. In dec. 1915 werd hij bevorderd tot korporaal-brankardier en in febr. 1916 ontving hij het oorlogskruis en werd hij aangesteld tot adjunkt van Mgr. Marinis, hoofdaalmoezenier van het leger. Van 1 febr. 1916 af tot 1 mei 1917 droeg hij zorg voor het *Limburgsche studentenblaadje voor oorlogstijd* dat op 300 exemplaren werd verspreid aan het front. Enige exemplaren vonden doorgang tot in het bezette gebied. Beoogd werd een bestendig contact te leggen tussen de Limburgse studenten en oud-studenten in het leger. In het nummer van 1 april 1917 schreef V. een bijdrage „De Raad van Vlaanderen”. Zij had betrekking op de bestuurlijke scheiding in het bezette gebied. V. was dergelijke maatregel genegen, maar hij betreunde het overleg daartoe met de Duitsers. Zijn stelling was dat indien bij het treffen van een maatregel, tegenstrijdigheid bestaat tussen een Belgisch en een Vlaams belang, en dat in deze maatregel enige redding voor Vlaanderen ligt, de voorkeur moet worden gegeven aan het laatste omdat men eerst Vlaming is, en dan pas Belg: „Vlaming zijn wij door natuur en van Godswege, Belg zijn we enkel door een politiek verband”. Door ingrijpen van de legeroverheid werd V. verplaatst naar een eenheid van het veldleger.

In de Belgische Regering werd de gelegenheid besproken. Eerste Minister de Broqueville, toen Minister van Oorlog, aanzag het artikel als „une imprudence de jeunesse” en vond ver-